Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut hyvinvointialueilla

Asiantuntijalausunto tarkastuskertomuksen sisällöstä ja suosituksista

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Keski-Suomen tilannekuva 2025

- Nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut (mtp-palvelut) saatavilla 7 toimipisteessa eri puolilla Keski-Suomea
- Nuorten mtp-palveluissa ikäraja on 13-22-vuotta (1.1.2025)
- Käytössä nuorten Interventionavigaattori

- MTP-palveluissa työskentelee moniammattiliset tiimit, toiminta terveydenhuoltolakiin perustuvaa
  - THL 27 § ja 28 § (avohoito)

- Yhteydenotot tehdään puhelimitse
  - Jyväskylän Nuorten talolla walk in-vastaanotto 3 pvä/viikko

Hoidon ja palveluiden saatavuus ja saavutettavuus

- **Nuorten mtp-palveluiden saatavuus hyvinvointialueilla vaihtelee**
  - KESKI-SUOMI:
    - Yksi potilastietojärjestelmä, kirjaaminen on yhdenmukaistunut
    - Hoidon toteutumisen seuranta edelleen osittain haasteellista
    - Hoidon tarpeen arviointi perustasolla toteutuu lakisääteisesti, kiireetön hoitoon pääsy ruuhkautuu ajoittain

- **Nuorten mtp-palveluiden saavutettavuus**
- Hyvinvointialueilla edelleen eroja perustason mtp-palveluiden järjestämisen tavoissa
  - KESKI-SUOMI:
    - Maantieteellisesti kattavat ja saavutettavat perustason mtp-palvelut, nuorisopsykiatrian avohoito ei ole saavutettavaa kaikkialle Keski-Suomeen
    - Digitaalisia palveluita kehitetään, yhtenäinen digialusta otettu käyttöön 2025
    - Käytössä johdon työpöytä, käyttöön tulossa Fokus-raportointijärjestelmä
    - Käytössä yhtenäinen asiakaspalautejärjestelmä

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Ostopalveluiden käyttö alueella

- Opiskeluhuollon psykologien ostopalveluista luovuttu syksyllä 2024,
  - ➢ psykologityö täyttöaste lähes 100 %,
  - ➢ Neuropsykiatrisen tuen palvelusetelien käyttö lopetettu 6/2025

- Lasten ja nuorten mtp-palveluissa viisi yleislääkärin virkaa
  - Viroista täytetty 2,6 htv:tä
  - ostetaan yleislääkärityötä
  - Sujuvoitettu lääkärityön käytäntöjä yhteistyössä ostopalveluiden kanssa

- Erikoissairaanhoidossa ostopalveluna yksittäisiä lääkäreitä avohoidon puolella

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Palveluiden yhteensovittaminen

- Vastuualuetasoinen sote-integraatio-ohjausryhmä
  - Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden jatkuva yhteinen arviointi ja kehittäminen sekä integraation vahvistaminen
- Käytössä säännölliset, viikoittaiset lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian konsultaatioajat perustason mtp-tiimien työntekijöille →mahdollistaa keskustelevan siirtymän erikoissairaanhoitoon
- Nuorisopsykiatrian (alle 18-vuotiaat) konsultaatioaika viikoittain perustason lääkäreille
- Käytössä lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdetyön hoito- ja palveluketjut sekä alaikäisen päihdetyön hoito- ja palveluketju
- Yksi yhteinen potilastietojärjestelmä käyttöön 5/2025, asiakastietojärjestelmä tulossa vuoden 2026 aikana
- Käytössä johdon työpöytä

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Sote-integroidut yhteistyörakenteet mielenterveys- ja päihdetyössä

- Keski-Suomessa on vahvistettu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita yhteensovittavia käytäntöjä sekä yhteisiä toimintamuotoja:
  - Vuoden 2026 alussa otetaan käyttöön opiskeluhuollon, lastensuojelun avohuollon, perhetyön ja nuorten mielenterveys- ja perheneuvolapalveluiden tehotiimi vältettävissä olevien sijoitusten ehkäisemiseksi
  - Alaikäisen päihteillä oireilevan nuoren yhteinen hoidon ja palvelutarpeen arviointi – toimintamalli (Jyväskylä)
  - Alueella kehitetty lastensuojelun laitoshoidon ja nuorisopsykiatrian yhteistyökäytäntöjä, mm. yhteiset perheterapeutit, VIRVA-valmennus sijoitetuille nuorille

- HAASTEITA:
  - Sijaishuollossa olevien nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin pääsy haasteellista, nuorisopsykiatrian osastohoitojaksot lyhyitä
  - Puutteena alaikäisten päihdelaitoskuntoutus

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Lopuksi

- Valtion tarkastusviraston selvityksen ja suositusten merkitys tärkeä nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä
  - Ohjaa palveluiden järjestämisessä ja suunnittelussa
  - Edellyttää arvioimaan alueen palveluiden järjestämisen ja palvelutuotannon tapaa
  - Kansallinen yhteiskehittäminen tärkeää yhdenmukaisten palveluiden järjestämiseksi (vrt. Terapiat etulinjaan-hanke; Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma)

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Kiitos

Palvelupäällikkö
Hanna Hämäläinen
Nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut
p. 040 480 6010
hanna.k.hamalainen(a)hyvaks.fi

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyväarkikaikille

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE